

Warszawa, dn. 5 czerwca 2025 r.

INFORMACJA PRASOWA

**ŚWIATOWE WYDARZENIE ZNÓW W POLSCE –
MIĘDZYNARODOWY (TY)DZIEŃ ARCHIWÓW W 37 MIASTACH**

9 czerwca na całym świecie obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Archiwów. Archiwa Państwowe w Polsce już po raz osiemnasty aktywnie włączą się w wydarzenie, w którym uczestniczy kilkadziesiąt krajów z całego świata. W dniach 6-14 czerwca br. Archiwa Państwowe otworzą swoje drzwi dla zwiedzających, organizując dni otwarte, wystawy, warsztaty i pokazy konserwatorskie. Tegoroczna edycja odbędzie się pod hasłem „Archiwa dostępne – Archiwa dla każdego” i połączona będzie z premierowymi rozgrywkami w grę planszową Archiwów Państwowych „Jeszcze jedno lato. 1914–1918”. — *Międzynarodowy Tydzień Archiwów to wyjątkowa okazja, by zobaczyć, jak archiwiści pracują na co dzień, dotknąć niepowtarzalnych dokumentów, a jednocześnie sprawdzić się w roli uczestnika poruszającej gry historycznej opartej na autentycznych pamiątkach. Archiwa Państwowe w tych dniach otworzą się dla wszystkich aż w 37 miastach. Przygotowaliśmy program, który zainteresuje każdego, od najbardziej wytrawnego badacza lokalnej historii, przez nauczycieli i uczniów, aż po całe rodziny z dziećmi, fanów gier i lotnictwa, a nawet kibiców. To doskonała szansa, by przekonać się, że w archiwach kryją się nie tylko suche akta, lecz prawdziwe opowieści o minionych pokoleniach* — informuje dr Paweł Pietrzyk, Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych.

**Międzynarodowy Dzień
Archiwów**

„Jeszcze jedno lato 1914-1918”

gra planszowa
Archiwów Państwowych

Międzynarodowy Dzień Archiwów (International Archives Day) obchodzony jest od 2007 roku na całym świecie, z czasem przekształcając się w wydarzenie trwające cały tydzień. W 2025 roku hasłem całości jest „Archiwa dostępne – Archiwa dla każdego”, co idealnie wpasowuje się w ofertę Dni Otwartych organizowanych w aż **37 miastach w Polsce**. Inicjatywa ta ma przypomnieć, że archiwa to nie zamknięte depozyty „starych” dokumentów, lecz przestrzeń żywej edukacji i dialogu międzypokoleniowego.

Motywnym przewodnim tegorocznego Międzynarodowego Tygodnia Archiwów jest najnowszy projekt Archiwów Państwowych – premierowa gra planszowa „Jeszcze jedno lato. 1914–1918”. Gra, powstała na podstawie autentycznych pamiątek cywilów z okresu Wielkiej Wojny, była oficjalnie zaprezentowana 20 maja 2025 r. w Krakowie i od razu wzbudziła ogromne zainteresowanie wśród pasjonatów gier planszowych oraz historyków. Jej założeniem jest wcielenie się przez graczy w jedną z trzech polskich rodzin: z Królestwa Polskiego, z Wielkopolski lub z Galicji. Zespoły graczy podejmują strategiczne decyzje związane z zaopatrzeniem w żywność, znalezieniem schronienia czy utrzymaniem kontaktu z frontem, a każdy ruch wpływa na losy rodzinnej rozgrywki. Zagrać w grę będzie można w większości Archiwów.

— *Podczas Międzynarodowego Tygodnia Archiwów chcemy pokazać, że dokumenty to nie tylko suche zapisy – to opowieści o ludzkich losach, decyzjach i emocjach. W archiwach kryje się ogromne bogactwo, a naszą misją jest otworzyć je dla wszystkich – niezależnie od wieku, wykształcenia czy wcześniejszych zainteresowań historycznych. Otwarta forma dialogu sprawia, że nawet osoby nigdy wcześniej niemające styczności z archiwaliami, szybko odnajdują swoje miejsce i czują, że mogą włączyć się w odkrywanie mikrohistorii lokalnych społeczności* — podkreśla **dr Paweł Pietrzyk**.

Tegoroczne obchody rozpoczną się już 6 czerwca br. w Toruniu, II Toruńskim Piknikiem Archiwalnym, na którym m.in. zobaczyć będzie można wystawę „Na fali zdarzeń. Żegluga morska i rzeczna w dawnych wiekach” oraz wziąć udział w warsztatach kartograficznych.

Następnego dnia będzie okazja poznać bliżej Archiwa Państwowe w Warszawie, Koszalinie i Lublinie. Archiwum Akt Nowych, Archiwum Państwowe w Warszawie oraz Narodowe Archiwum Cyfrowe zapraszają 7 czerwca br. na Warszawski Piknik Archiwalny, organizowany przez Archiwum Polskiej Akademii Nauk. W programie m.in.: wystawy, porady, jak dbać o fotografie w domowym archiwum, konkursy z nagrodami, porady dla rodzinnych genealogów oraz prezentacja gry edukacyjnej „Jeszcze jedno lato 1914-1918”.

Tego samego dnia po południu, **od godz. 17.00 w siedzibie Archiwum Akt Nowych i Narodowego Archiwum Cyfrowego** przy ul. Hankiewicza 1, każdy odwiedzający będzie mógł uczestniczyć w Odlotowym Pikniku Archiwalnym, podczas którego zaplanowano m.in. konkursy i quizy lotnicze dla dzieci i młodzieży, prelekcję „Jak zostać pilotem?”,

symulatory lotu i szybowca, pokaz dronów, widowiskowe pokazy ognia z kosza balonowego, a także **zwiedzanie Archiwum Akt Nowych z przewodnikiem – starty o każdej pełnej godzinie (17:00–20:00).**

W Koszalinie Międzynarodowy Dzień Archiwów łączy się z Dniem Dziecka pod hasłem „Archiwek i Przyjaciele”! Teren Archiwum Państwowego zamieni się w kolorową przestrzeń pełną radości, nauki i rodzinnej zabawy. W programie m.in.: interaktywna wystawa VR, pisanie gęsim piórem, porady konserwatorskie, zajęcia edukacyjne, zwiedzanie magazynów oraz rozgrywki z grą „Jeszcze jedno lato 1914-1918”.

Archiwum Państwowe w Lublinie zaprasza 7 i 8 czerwca br. do udziału w **Nocy Kultury**, podczas której **dziedziniec Archiwum zamieni się w „Zaulek Akustyczny”** — przestrzeń pełną dźwięków, emocji i artystycznych wrażeń. W programie znajdą się koncerty, spektakle muzyczno-teatralne, wycieczki po Archiwum oraz praktyczne warsztaty, jak rozpocząć samodzielne korzystanie z materiałów archiwalnych.

W poniedziałek 9 czerwca, w Międzynarodowym Dniu Archiwów, większość Archiwów Państwowych w Polsce zaprasza na Dni Otwarte. Pracownicy Archiwów w całym kraju przygotowali na ten dzień niesamowite atrakcje. Wśród nich, m.in.:

- zwiedzanie magazynów archiwalnych – oprowadzanie po przestrzeniach, gdzie przechowuje się akta liczące nawet kilkaset lat,
- prezentacje unikatowych archiwaliów – skanografie, rękopisy królewskie, przedwojenne fotografie miasta, akta cechów lokalnych, dokumenty gospodarcze i urzędowe, dokumentacje rodzinne z regionu,
- wyjątkowe wystawy, m.in. Bezsenne głowy, co dźwigają korony – księżęta, królowie, wodzowie, bohaterzy. 1000 lat polskiej państwowości w dokumentach Archiwów Państwowych,
- warsztaty genealogiczne, m.in. jak zbudować drzewo genealogiczne online z wykorzystaniem zasobów Archiwów Państwowych oraz zajęcia „Czy znasz swoich przodków?”,
- pokazy kaligrafii historycznej – prezentacje pisma urzędowego, gotyckiego, zapisów cechowych i instrukcji „czytania” akt typowych dla danej epoki,
- wykłady i spotkania w czasie których regionalni eksperci opowiedzą m.in. o badaniach genealogicznych z regionu, pokażą dokumentację zwyczajów ludowych,
- prezentacja gry „Jeszcze jedno lato. 1914-1918” – w większości oddziałów, równoległe do zwiedzania i wystaw, zorganizowano stoły do grupowych rozgrywek,

- konkursy historyczne z nagrodami, zagadki fotograficzne, testy wiedzy o dawnych legislacjach i dokumentach,
- zajęcia plenerowe dla dzieci i młodzieży – w wybranych Archiwach odbędą się gry terenowe, podczas których uczestnicy odnajdują skarby ukryte w murach archiwalnych budynków, uczą się robić odlewy pieczęci i kolorują plansze z dawnymi widokami miasta,
- pokazy konserwatorskie – naprawianie wilgotnych, spleśniałych kart, odtwarzanie fragmentów zniszczonych dokumentów z użyciem specjalnych materiałów,
- konsultacje z zakresu poszukiwań archiwalnych - warsztaty z wykorzystania przewodników i inwentarzy archiwalnych, baz danych, stron internetowych, na których znajdują się skany materiałów archiwalnych.

13 czerwca br. w Archiwum Państwowym w Zielonej Górze, zaplanowano m.in. warsztaty z wywoływania negatywów fotografii na torbach bawełnianych, rozgrywki w grę „Jeszcze jedno lato 1914-1918” oraz pokazy filmowe.

Obchody Międzynarodowego Tygodnia Archiwów zakończą się w Archiwum Państwowym w Szczecinie 14 czerwca br. To wydarzenie z pewnością zainteresuje fanów sportu i piłki nożnej. W trakcie dnia odbędą się prelekcje nt. historii i dokonań Klubu Sportowego Pogoń Szczecin, a także będzie można zobaczyć wystawę dokumentów dot. historii klubu i prezentację fotografii fotoreportera Marka Biczyska.

— *Od 18 lat tysiące osób odwiedza nasze Dni Otwarte, by dotknąć autentycznej historii i poczuć, jak żyje w dokumentach prawdziwe dziedzictwo kulturowe. To przeżycie, które umożliwia bezpośredni kontakt z kartami dziejów: każdy, kto przekracza próg archiwum, staje się częścią globalnej sieci odkrywców pamięci zbiorowej. Zapraszam Państwa do wspólnego świętowania – tych dni nie da się zastąpić żadną inną formą edukacji czy rozrywki, ponieważ tylko tu dowiemy się, skąd pochodzimy, jak kształtowała się kultura naszych miast i regionów oraz zrozumiemy, że każdy dokument jest świadectwem codzienności, która dziś nabiera wartości wyjątkowego dziedzictwa. Spędźmy te dni razem, wśród fotografii, pergaminów i rękopisów – bo archiwa to naprawdę serce naszej pamięci i klucz do przyszłości* — podsumowuje **dr Paweł Pietrzyk, Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych.**

Pełny wykaz miast oraz atrakcji podczas Międzynarodowego Tygodnia Archiwów dostępny jest na stronie internetowej: https://archiwa.gov.pl/miedzynarodowy-dzien-archiwow-2025/?doing_wp_cron=1748857459.1129848957061767578125

Archiwa Państwowe to instytucje, które zajmują się gromadzeniem, przechowywaniem, konserwowaniem oraz udostępnianiem dokumentów i akt publicznych, mających znaczenie dla historii kraju i jego obywateli. Działają na podstawie przepisów prawa, w tym ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, i są częścią systemu administracji publicznej. Archiwa państwowe pełnią istotną rolę w ochronie dziedzictwa narodowego, umożliwiając badania naukowe, ale także zapewniając dostęp do dokumentów w celach administracyjnych, prawnych, naukowych czy genealogicznych. Archiwa Państwowe składają się z 3 archiwów o charakterze centralnym z siedzibą w Warszawie: Archiwum Głównego Akt Dawnych – przechowującego najważniejsze dokumenty państwa polskiego od średniowiecza do zakończenia I wojny światowej, Archiwum Akt Nowych – przechowującego wytworzone po 1918 r. akta władz centralnych, instytucji i stowarzyszeń o charakterze ogólnopolskim, Narodowego Archiwum Cyfrowego – przechowującego dokumentację fotograficzną, dźwiękową oraz filmową powstałą od początków XX w., 29 archiwów o charakterze regionalnym wraz z oddziałami zamiejscowymi – przechowujących źródła historyczne do dziejów regionu. W Archiwach Państwowych przechowywane są najważniejsze źródła do historii państwa polskiego m.in. dokument Zbiluta z 1153 r. (najstarszy akt prawny sporządzony w Polsce), dokumenty królów i książąt, dokumenty lokacyjne miast np. Krakowa z 1257 r., oryginały Unii Lubelskiej z 1569 r. oraz Konstytucji 3 Maja z 1791 r., dokumenty ważnych osobistości historycznych m.in. Ignacego Jana Paderewskiego, Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Daszyńskiego, dokumenty Biura Odbudowy Stolicy dotyczące prac budowlanych prowadzonych w Warszawie po II wojnie światowej, a także setki tysięcy fotografii z Polski i świata m.in. pochodzących ze zbiorów „Ilustrowanego Kuriera Codziennego” oraz Wojskowej Agencji Fotograficznej.

Kontakt dla mediów:

Krystian Cieślak

Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych

tel. kom. 734 116 940

e-mail: kcieslak@archiwa.gov.pl

Biuro Prasowe, e-mail: media@archiwa.gov.pl

